

# Detaljerad innehållsförteckning

## DEL I ÖVERSIKT

<b>1 Skatter i ett ekonomiskt perspektiv</b>	<b>15</b>
1.1 Skattesystemets huvuduppgifter	15
1.1.1 Finansieringen av offentliga utgifter	15
1.1.2 Stabiliseringspolitiken	15
1.1.3 Fördelningspolitiken	15
1.1.4 Allokeringspolitiken	16
1.2 Grundläggande beskattningsprinciper	16
1.2.1 Intresseprincipen	16
1.2.2 Skatteförmågeprincipen	16
1.2.3 Inkomst- och utgiftsskatt	16
1.2.4 Nominell och real beskattning	17
1.3 En ekonomisk klassificering av olika skatter	17
1.3.1 Direkta och indirekta skatter	17
1.3.2 Skattesubjekt och skatteobjekt	17
1.4 En fyrdelning av de svenska skatterna	18
1.4.1 Direkta skatter på arbete	19
1.4.2 Indirekta skatter på arbete	19
1.4.3 Skatter och avgifter	19
1.4.4 Konsumtionsskatter som indirekta skatter på arbete	19
1.4.5 Olika marginalskattebegrepp – några räkneexempel	20
1.4.6 Punktskatter på näringslivets faktor användning	20
1.4.7 Direkta skatter på kapital	21
1.4.8 Indirekta skatter på kapital	21
1.4.9 Skatt på sparande och skatt på investeringar	21
1.5 Skatter i ett historiskt perspektiv	22
1.5.1 Från sam- till särbeskattning	22
1.5.2 Från direkt till indirekt beskattning	22
1.5.3 Successiv breddning av skattebaserna under 1980-talet	22
1.5.4 Utgiftsskatt och real beskattning	23
1.5.5 1990-91 års skattereform	23
1.5.6 Utvecklingen efter skattereformen	23
<b>2 Offentliga sektorn i nationalräkenskaperna</b>	<b>29</b>
2.1 Inledning	29
2.1.1 Kort om nationalräkenskaperna	29
2.2 Offentliga sektorns inkomster och utgifter	30
2.2.1 Skatterna ökar sin andel av offentliga sektorns inkomster	31
2.2.2 Offentliga sektorns utgifter till hälften transfereringar	31
2.2.3 Offentliga sektorns finansiella sparande numera positivt	31
2.3 Totala skatter och skatte- och avgiftskvoten	31
2.3.1 Skatter i nationalräkenskapssystemet	31
2.3.2 Skattekvoten har ökat	33
2.4 Offentliga sektorns utgifter per ändamål	33
2.4.1 Stor del av de offentliga utgifterna till social trygghet	33
2.4.2 Minskande utgifter för bostäder och samhällsplanering	34

## DEL II SKATTEBASER OCH SKATTEINKOMSTER

<b>3 Skatt på arbete</b>	<b>39</b>
3.1 Historik	39
3.2 Skatt på arbete idag	40
3.3 Den arbetande befolkningen och arbetsinkomsterna	40
3.3.1 Omfördelningsbehov mellan aktiva och passiva perioder i livet	40
3.3.2 Antalet arbetade timmar har ökat sedan lågkonjunkturen i början av 1990-talet	41
3.3.3 Ca 120 000 individer har förvärvsinkomster över 500 000 kr	41
3.4 Administrativa uppgifter kring skatt på arbete	42
3.4.1 Inkomsterna redovisas i en självdeklaration	42
3.4.2 Individernas inkomstskatt slutregleras en gång per år	45
3.4.3 Arbetsgivarna betalar preliminärskatten varje månad	45
3.5 Direkt skatt på individernas inkomster av förvärvsarbete	46
3.5.1 De taxerade förvärvsinkomsterna 1 183 miljarder kr år 1999	46
3.5.2 904 000 personer gör avdrag för resor till och från arbetet	47
3.5.3 Fler kvinnor än män pensionssparar	48
3.5.4 Skatteberäkningen grundas på taxerad förvärvsinkomst	48
3.5.5 Grundavdraget och den tillfälliga skattereduktionen	48
3.5.6 Statliga och kommunala inkomstskatten	50
3.5.7 Marginalskatt och marginaleffekter	51
3.6 Mer om kommunalskatten	53
3.6.1 Kommunalskatten proportionell	53
3.6.2 Utveckling av kommunalskatten	54
3.6.3 Kommunalskatten varierar med sex procentenheter	54
3.6.4 Högst skattekraft i Danderyd, lägst i Borgholm	55
3.6.5 Kommunalskatten vidarebefordras från staten till kommunerna	55
3.6.6 Bidrags- och utjämningssystem för kommuner och landsting	55
3.7 Socialavgifter	56
3.7.1 Olika former av socialavgifter	56
3.7.2 Underlag och avgiftssatser	57
3.7.3 Undantagsregler för avgiftsuttaget	59
3.8 Beskattning av tjänstegruppliv	59
3.8.1 Skatten tas ut av försäkringsföretag m.fl.	59
3.8.2 Skattesatser	60
3.9 Andra nedsättningar m.m.	60
3.9.1 Skattereduktion för byggnadsarbeten ("ROT-avdraget") åren 1993-1999	60
3.9.2 Anställningsstöd för långtidsarbetslösa - ASLA	60
3.9.3 Skattelättnader för bredbandsanslutningar åren 2001 och 2002	60
<b>4 Skatt på kapital</b>	<b>71</b>
4.1 Historik	71
4.2 Skatt på kapital idag	71
4.2.1 Kapitalskatterna 130 miljarder 1999	71
4.3 Nationalförmögenheten och förmögenheten i hushållssektorn	72
4.3.1 Nationalförmögenheten - rikets samlade tillgångar efter avdrag för skulder	72
4.3.2 Hushållens tillgångar och skulder	73
4.4 Fastighetsskatt	74
4.4.1 Taxeringsvärdet 75 procent av marknadsvärdet	74
4.4.2 Olika skattesatser för olika fastighetstyper	75
4.4.3 Stora skillnader i värdena på småhus	77
4.5 Beskattningen av hushållens finansiella kapitalinkomster och skulder	79
4.5.1 Sammansättningen av hushållens finansiella förmögenhet	79
4.5.2 Skatt på finansiella kapitalinkomster	79
4.6 Förmögenhetsskatt	82
4.6.1 Förmögenhetsskatten uppgick till 8,4 miljarder 1999	82
4.6.2 Proportionell förmögenhetsskatt sedan 1992	82
4.6.3 Värderingsreglerna i förmögenhetsbeskattningen	83
4.6.4 Sammansättning av beskattningsbara förmögenheten	84
4.6.5 Hushållens beskattningsbara förmögenhet 582 miljarder 1999	84
4.7 Bolagsskatt	84
4.8 Övriga skatter på kapital	84

4.8.1	Arvs- och gåvoskatt	84
4.8.2	Kupongskatt	85
4.8.3	Avkastningsskatt på pensionsfonder	85
4.8.4	Stämpelskatt	85
<b>5</b>	<b>Skatt på varor och tjänster</b>	<b>99</b>
5.1	Inledning	99
5.1.1	Moms och punktskatter	99
5.1.2	Harmonisering inom EU	99
5.1.3	Skatter på varor och tjänster 267 miljarder år 2000	100
5.2	Mervärdesskatten (moms)	100
5.2.1	Moms betalas på det egna mervärdet	100
5.2.2	Nästan alla varor och tjänster skattepliktiga	101
5.2.3	Gemenskapsinterna förvärv	101
5.2.4	Distansförsäljning mellan EU-länder	102
5.2.5	Skattedeclaration skall lämnas varje månad	102
5.2.6	Nettouppbörden blir inkomst för staten	102
5.2.7	Redovisning efter skattesats	103
5.2.8	Momsuppbörden per bransch	104
5.3	Punktskatter	104
5.3.1	Inledning	104
5.3.2	Energi- och miljöskatter	107
5.3.3	Skatt på alkoholdrycker och tobak	111
5.3.4	Skatt på fordon	113
5.3.5	Skatt på import	115
5.3.6	Övriga punktskatter	115
<b>6</b>	<b>Särskilt om företagsbeskattning</b>	<b>119</b>
6.1	Inledning	119
6.2	Grundläggande principer	119
6.2.1	Det bokföringsmässiga resultatet utgångspunkten	119
6.2.2	Kvittning och rullning	119
6.3	Företagsstrukturen i Sverige	120
6.3.1	Mycket stora företag relativt sett vanligare i Sverige	120
6.3.2	Olika företagsformer	120
6.4	Juridiska personers skatt	121
6.4.1	Förändringar vid skattereformen	121
6.4.2	Möjligheter att påverka resultatet	122
6.4.3	Dubbelbeskattning	122
6.4.4	Skatten för juridiska personer 89 miljarder kr 1999	122
6.5	Fysiska personer som näringsidkare	125
6.5.1	Antalet näringsidkare	125
6.5.2	Redovisat resultat	125
6.5.3	Expansion med lågbeskattade medel	128
6.5.4	Räntefördelning – positiv eller negativ	130
6.5.5	Reserveringsmöjligheter	130
6.6	Nyföretagandet i Sverige	130
6.6.1	Nyföretagandet ser ut att minska under 2001	131

### DEL III SÄRSKILDA REDOVISNINGAR

<b>7</b>	<b>Skatt, inkomstfördelning och förmögenhet</b>	<b>135</b>
7.1	Inledning	135
7.1.1	Om inkomststatistik	135
7.2	Den direkta beskattningen av individen	136
7.2.1	Direkta skatter 35,2 procent av inkomsten	136
7.2.2	Beskattningen mindre progressiv	137
7.2.3	Den högsta marginalskatten har minskat under 2000-talet	138
7.2.4	Påverkan av inkomstökning på bidrag och avgifter	139
7.3	Omfördelning genom skatter och bidrag	140
7.3.1	Också höginkomsttagaren är bidragstagare	140
7.3.2	Omfördelning mellan generationer	141

7.3.3	Hushållens disponibla inkomst ca 930 miljarder 1999	141
7.3.4	Hushållens disponibla inkomst har ökat	141
7.4	Inkomstfördelningen för individer och hushåll	142
7.4.1	Jämförelser av disponibel inkomst	142
7.4.2	Inkomstspridningen har ökat under 1990-talet	144
7.4.3	Kapitalinkomsternas betydelse har ökat	145
7.4.4	Inkomstutveckling för olika grupper	145
7.4.5	Sammanboende har haft den bästa inkomstutvecklingen	145
7.4.6	Ökning av arbetsinkomsterna under 1990-talet	145
7.5	Hushållens förmögenhet	147
7.5.1	Förmögenhetsfördelningen	147
7.5.2	Nästan 300 000 taxerade miljonärer 1997	148
7.5.3	Fastigheter utgör största delen av hushållens förmögenhet	149
<b>8</b>	<b>Skatteskulder och uppbördsförluster</b>	<b>151</b>
8.1	Inledning	151
8.1.1	Många orsaker till att inte skatten betalas	151
8.1.2	Restföring – indrivning – preskribering	151
8.2	Influtna belopp efter åtgärd	152
8.3	Uppbördsförlusternas storlek och sammansättning	152
8.3.1	Uppbördsförlusternas förändring på kort sikt	152
8.3.2	Uppbördsförlusternas förändring på lång sikt	152
8.3.3	Fördelning av uppbördsförlusterna	153
8.4	Skuldbalansen	153
8.4.1	Skatteskulderna drygt 41 miljarder	154
8.4.2	Gamla fordringar osäkra fordringar	155
8.5	Antal med skatteskulder	155
8.5.1	Skatteskulderna ojämnt fördelade	155
<b>9</b>	<b>Fel och fusk</b>	<b>159</b>
9.1	Terminologi och olika undersökningsmetoder m.m.	159
9.1.1	Olika begrepp	159
9.1.2	Direkta och indirekta metoder	159
9.2	Svartarbetets omfattning	160
9.2.1	Riksrevisionsverkets utredningar rörande svart arbete	160
9.2.2	Riksskatteverkets undersökningar om svartarbete	160
9.2.3	Särskilt om egenföretagarna	161
9.2.4	Särskilt om hushållsnära tjänster	163
9.2.5	Svarta sektorn från nationalräkenskaperna	163
9.2.6	Monetära skattningar av den dolda ekonomin	164
9.3	Skattefusk kopplat till individernas finansiella tillgångar	165
9.3.1	Kapitalplaceringar utomlands ökar	165
9.3.2	Kontrolluppgifter minskar fel och fusk	165
9.4	Skattefusk med punktskattebelagda varor	166
9.4.1	Stora incitament till fusk och öppna gränser	166
9.4.2	Svartsprit	166
9.4.3	Gemenskapsintern handel och smuggelcigaretter	167
9.4.4	Illegal handel med olja och bensin	169
9.5	Internet och elektronisk handel	169
9.6	Skattefusk med revisionsresultat som uppskattningsmetod	170
9.7	RSV:s bedömning av skattefelets storlek	171
9.8	Skattefusket utbredning, orsaker och effekter	173
9.8.1	Utbudet av svartarbete	173
9.8.2	Efterfrågan på svartarbete	175
9.8.3	Löntagares deklarationsfusk	176
9.8.4	Skattefusket orsaker	177
9.8.5	Skattefusket effekter	179
9.8.6	Skattefusket upplevs som ett samhällsproblem	179

<b>10 Skattekontroll och skattebrott</b>	<b>183</b>
10.1 Inledning	183
10.2 Skattemyndigheternas kontroll	183
10.2.1 Många fel ändras vid skattekontrollen	183
10.2.2 Skattebrott upptäcks vid skatterevisioner	184
10.2.3 Skattekontrollens effekter	186
10.3 Om hot och tvång i skatteutredningen	187
10.3.1 Förelägganden och viten	187
10.3.2 Tvångsåtgärder och betalningssäkring	187
10.4 Administrativa sanktioner	188
10.4.1 Skattetillägg	188
10.4.2 Förseningsavgifter	192
10.5 Skattebrott m.m.	193
10.5.1 Skattebrottslagen	193
10.5.2 BRÅ ansvarar för den officiella statistiken inom rättsväsendet	193
10.5.3 Anmälningar av skattebrott	194
10.5.4 Skattemyndigheterna biträder i brottsutredningar	195
10.5.5 Domar	196
10.5.6 Straffmätning	198
<b>11 Attityder till skattesystemet och skattemyndigheten</b>	<b>201</b>
11.1 Inledning	201
11.2 Inställningen till skattesystemet	201
11.2.1 En majoritet tycker illa om skattesystemet	201
11.2.2 Skattesystemet är krångligt men det är lätt att deklarerat	201
11.2.3 Skattekontot fungerar bra	202
11.3 Broschyrer och blanketter	202
11.4 Service i form av modern teknik	202
11.5 Allmänheten och skattefusk	203
11.6 Synen på skattemyndighetens sätt att arbeta	204
11.6.1 En majoritet är nöjda med kontakten med skattemyndigheten	204
11.6.2 Bemötandet fick bäst betyg	204
11.6.3 Återkommande svarsmönster	204
11.6.4 Några centrala påståenden	204
11.6.5 Ökat förtroende för skattemyndigheten	204
<b>12 Administration av skattesystemet</b>	<b>207</b>
12.1 Inledning	207
12.2 Den politiska nivån	207
12.3 Skatteadministrationen	207
12.3.1 Skatteförvaltningen och exekutionsväsendet	208
12.3.2 Tullverket	210
12.3.3 Tingsrätterna som beskattningsmyndigheter	211
12.3.4 Övriga myndigheter	211
12.4 Rättsväsendet och skatterna	211
12.4.1 Överklaganden	211
12.4.2 Skattebrott	211
12.5 Vad kostar skatteadministrationen?	212
<b>13 Skatternas historia under 1900-talet</b>	<b>215</b>
13.1 Inledning	215
13.2 Utgångsläget	215
13.2.1 Skattesystemet	215
13.2.2 Skatteadministrationen	216
13.3 Perioden 1900–1950	216
13.3.1 Skattesystemet	216
13.3.2 Skatteadministrationen	216
13.4 Perioden 1950–1975	218
13.4.1 Skattesystemet	218

13.4.2	Skatteadministrationen	218
13.5	Perioden efter 1975	219
13.5.1	Skattesystemet	219
13.5.2	Skatteadministrationen	219
<b>14</b>	<b>Svenska skatter i internationell jämförelse</b>	<b>223</b>
14.1	Inledning	223
14.2	Jämförelser av BNP	223
14.2.1	PPP tar bort skillnaden i prisnivåer	223
14.3	Skattekvoten	224
14.3.1	Skattekvoten inget entydigt mått	224
14.3.2	Skattekvotens sammansättning	226
14.3.3	Nedbrytning av skattekvoten	228
14.4	Skatt på arbete	229
14.4.1	Olika definitioner och regelsystem	229
14.4.2	Jämförelser av disponibel inkomst mer neutrala	229
14.4.3	Höga marginalskatter för höginkomstagare	230
14.5	Skatt på kapital	231
14.5.1	Rörliga skattebaser	231
14.5.2	Internationella jämförelser är svåra att göra	231
14.5.3	Sänkta skattesatser en trend inom företagsbeskattningen	232
14.6	Skatt på varor och tjänster	232
14.6.1	Samarbete inom EU	232
14.6.2	Momsen har stor betydelse för handeln inom EU	233
14.6.3	Vissa punktskatter har gemensamma EU-regler	233
14.7	EU och skattepolitiken	235
14.7.1	Inledning	235
14.7.2	Skattebaserna mer eller mindre rörliga	235
14.7.3	Skatterna påverkar EU:s budget	235
14.7.4	EU-samarbetet kommit långt inom moms och punktskatter	236